

દર

પ્રથમાંશ

પરુષમાં વહેતા ગુજરાતી સૂર

“કેનેડાથી છસુબહેન બિહારી-સ્થાનકિયાએ શરૂ કરેલો ઓનલાઈન રેડિયો ગુજરાતી ગીત-સંગીતના કાર્યક્રમો ફીમાં પીરસીને વિદેશમાં વસતા ગુજરાતીઓને એમના ગુજરાતીપણાનો અહેસાસ કરાવે છે.

Dે મારા માટે આશીર્વદ સમાન કામ કર્યું છે. હજુ કલાક પહેલાં મારાં માતા-પિતા ઇન્ડિયા જવાની શ્રી લર્ડ બેઠાં હતાં. અચાનક તમારી વેબસાઈટ પર ક્લિક થઈ ગયું અને અમે એના પર સત્યનારાયણાની કથા સામીની. મારાં બા-બાપુજી તાંબાનો લોટો લઈ આવ્યાં અને કમ્પ્યુટરના મૌનિટરને પદાક્ષિણા કરી. તમારી વેબસાઈટ પર પ્રસારિત થતા ગુજરાતી ધાર્મિક કાર્યક્રમોએ મને મા-બાપના સાથની અણામોલ બેટ આપી છે. તમારો આમાર માનું એટલો ઓછો...

કેલિક્સોર્નિંચાથી આવેલો આ એક ઈ-મેઇલ મળ્યાને એક દિવસ પણ નહોતો થયો ત્યાં બીજો ઈ-મેઇલ આવ્યો કે મારાં મા-બાપે ઇન્ડિયા જવાનું માંડી વાંયું એ ખુશીયાં મેં અમને લેંપટોપ અને કોર્કલેસ સ્પીકર લઈ આવ્યાં છે. એ લાકો અનું કહે છે કે આ વેબસાઈટ તો અમને જતી જિંદગીએ પ્રભુમાં લીન કરી દીધાં...

તમને થશે કે અનું તે વળી શું છે આ વેબસાઈટમાં કે વિદેશમાં દીકરાનું ધ્યાન રાખવા ગયેલા ગુજરાતી વડીલો ભારત આવવાનું માંડી વાળે?

બઈ, આ www.sheetsalsangeet.com નામની વેબસાઈટ છે જ નિરાળી, જે કેનેડાના ટોરન્ટોમાંથી ચોવીસ કલાક સાતેચ દિવસ ઓનલાઈન ગુજરાતી સંગીત વહેતું મૂકે છે અને વિદેશમાં વસતા અનેક ગુજરાતીઓની સવાર સરસમજાનાં ગીતોથી પડે છે.

આગાને જાદવા..., જલાચમ બાપા કર્યું આરતી..., યા કુન્ડેન્કુ તુખાર હાર ધવલા..., વિશ્વંભરી અભિલ વિશ્વતણી... વગેરે ભજનો ને પ્રમાતિયાં તથા ડાયરો, જોક્સ, સત્સંગ, કથા, સત્યનારાયણાની કથા ને સુગામ સંગીત જેવા કાર્યક્રમ વિદેશમાં વસતા ગુજરાતીને વતનથી નિકટ હોવાનો અહેસાસ કરાવે છે.

ગુજરાતી ભાષામાં ગીત-સંગીત પીરસીને આ સૌથી પહેલો

હસુબહેન, બાળી ટાંક, પ્રજ્ઞેશ મિશ્રી: શીતલ સંગીત વેબસાઈટ ચોવીસે કલાક ફી ગુજરાતી સંગીત પીરસે છે.

ઓનલાઈન રેડિયો કેનેડાના ટોરન્ટોમાં રહેતાં હસુબહેન બિહારી-સ્થાનકિયાએ એક રૂપિયો લીધા વગર માત્ર ગુજરાતી સંસ્કૃતિને ધખકતી રાખવાના નિઃસ્વાર્થ હેતુથી શરૂ કર્યો છે. આ રેડિયોના કાર્યક્રમ પચાસ દાંશર્થી વધુ ગુજરાતીઓ ફીમાં સાંભળે છે.

હસુબહેનના આ સાહસ પાછણ એક નાનકડી કથા છે. એમના મધ્યમી દ્યાબહેન ગુજરાતી ગીત-સંગીત ને ભજનનાં શોખીન છે. હસુબહેન ટોરન્ટોથી ફોન પર રિયલલાભ સાથે વાત કરતાં કહે છે:

'બાને ગુજરાતી ભજન-કીર્તન સંભળાવવા મેં થોડી સીડી લીધી. પાંચ વર્ષ પહેલાં દર અઠવાડિયે મારા બિસ્સાના બસ્સો ડૉલર આપીને મેં લોકલ રેડિયોનો એર ટાઇમ ખરીદ્યો. હું ટોરન્ટોના ફેશ-પરફેશ રેડિયો પર દર અઠવાડિયે ગુજરાતી ગાયન, ભજન, કીર્તન, સત્સંગ, વગેરે કાર્યક્રમ આપીની. આ કાર્યક્રમને જબરદસ્ત રિસ્પોન્સ મળ્યો.'

'છેવટે મેં ગુજરાતી ગીતોની વેબસાઈટ તૈયાર કરી. ફેબ્રુઆરી, ૨૦૦૫માં આ વેબસાઈટ પર માત્ર એક કલાક માટે ગુજરાતી ગીત-સંગીતને ઓનલાઈન મૂક્યું. આ વેબસાઈટ જોઈને ટોરન્ટોમાં વસતા ગુજરાતી પ્રજ્ઞેશ મિશ્રી, બાળી ટાંક, દર્શન પંકચા, વગેરે મળવા આવ્યા. માત્ર છ મહિનાના ગાળામાં મેં મારી એક કલાકની શીતલ સંગીતની વેબસાઈટને ૨૪ કલાક સાતેચ દિવસ ચાલે એ રીતે ડિજાઈન કરાવી.'

મજાની વાત એ છે કે હસુબહેનને કમ્પ્યુટર કેમ ચલાવવું એનીય ખબર નહોતી. જો કે આજે એ એમના કાર્યક્રમ માટે સીડી રીડ કરે છે અને સીડી પરથી વેબસાઈટ પર સંગીત મૂકવાના સોફ્ટવરેને પણ સહેલાઈન ફેન્કલ કરી શકે છે.

એ કહે: 'હું સ્ટુડિયોમાં હોઉં કે ઘરે હોઉં, પણ શીતલ સંગીત

પર સંગીતનો સોત કદી નથી અટકતો. હું દર ચાર કલાકના પ્રોગ્રામ તૈયાર કરી રાખું છું. હું ન હોઉં ત્યારે હીમા ટાંક અને સુજાતા મિશ્રી ગીત-સંગીતના દોરને જાણવી રાખે છે. વેબસાઈટ પરથી રેડિયો સાંભળતા લોકોની ફુરમાયશને અમે ગંભીરતાથી લઈને પૂરી કરીએ છીએ. ફુરમાયશમાં હિંદી ગઝલ, ફિલ્મી ગીતો, કવ્વાલી, વગેરેને પણ આવકારીએ છીએ.'

હસુબહેન પોતાના ઘરે બેડરમમાં કોર્ડલેસ સ્પીકર રાખીને ચોવીસ કલાક ઓનલાઈન રેડિયો સાથે રહે છે. ટોરન્ટોમાં વસતા મોસ્ટેલ ડ્રગમાર્ટ, માસ્ટર કોલિજન, ટૃપિત એરોમેટિક સ્પાઈસીસ, ગુજરાતી કૂકસ, પીર સૈયદ સાહેબ, આર અંન્ક એ એન્ટરપ્રાઇઝ, ડૉ. અન્ધિયા અંન્ક અંસ્યોસિયાન્ડસ તથા અમેકાર ડ્રાવેલ્સ જેવા સ્પોન્સર્સ હસુબહેનને ઓનલાઈન રેડિયોના ખર્ચ કે બજેટની પૂછપરછ કર્યા વાર સ્પોન્સરશિપ આપતા રહે છે. આમ છતાં હસુબહેન આજની તારીખે ગાંઠનું ગોપીચંદન કરીને ડૉલર ને પાઉન્ડમાં સીડી ખરીદીને સંગીત પીરસે છે.

આવનારા દિવસોમાં હસુબહેન ઓનલાઈન સમાચાર પણ આપવાનાં છે.

એ કહે: 'અમે ગુજરાતનાં શહેર અને ગામડાંના ન્યૂઝ આપીશું. ગુજરાતના ખૂણેખૂણામાંથી આવીને અહીં વસેલા લોકો માટે તો પોતાના ગામનું નામ એક વખત રેડિયો પર આવે એ જ મોટા આનંદની વાત હોય.'

અત્યારે કેનેડા જતા ગુજરાતી કલાકારો, કથાકારો, યંગ અચીવર્સ, ગીત-સંગીતના જાહાકારો, વગેરેને આ રેડિયોના સ્ટુડિયોમાં બોલાવીને એમનો ઇન્ટરવ્યુ પણ કરવામાં આવે છે. ઉપરાંત, કેનેડામાં વસતા પરિવારમાં કોઈ પ્રસંગ હોય અને એમાં વિદેશ વસતા એ પરિવારના સગાવહાલાં ન આવી શકે એમ હોય તો આ વેબસાઈટ એમને એ પ્રસંગ ઓનલાઈન જોઈ શકાય એવી સુવિધા પણ પૂરી પાડે છે.

અનેક ગુજરાતીને ગુજરાતી ગીતો, ગરબા, ભજનો, ડાયરા, વગેરે સાંભળવાં હોય છે, પણ એ સંદેલાઈથી મળતાં નથી. વિદેશાં વસેલા ગુજરાતીઓ ઘણી વખત દિવસો સુધી કોઈની સાથે ગુજરાતી ભાષા બોલવા તરસી જાય છે. એવા ગુજરાતી માટે આ ઓનલાઈન રેડિયો આશીર્વાદ સમાન છે. જર્મનીમાં પત્ની ધૂતી સાથે રહેતા વિશાળ બ્રદ્ધમણ્ટે તો હસુબહેનને ઇ-મેઈલ કરીને આભાર માન્યો કે મારા ગુજરાતીપણાને શુવર્તું રાખવા તમે એમાં શ્વાસ પૂર્યો છે.

ચુગાન્ડામાં જન્મેલાં અને ૧૯૭૨ બાદ કેનેડા સ્થાયી થયેલાં હસુબહેન સત્તર વર્ષ સુધી નર્સની જોઈ કરી હતી. એમના પતિ બિહારીભાઈ સ્થાનકિયા ગુજરાતી ભાષાના પ્રખર વિદ્ધાન કે.ડા. શાસ્ત્રીના સગા ભાપોજ થાય છે આથી હસુબહેનને વાંચન, લેખન અને સંગીતનો શોખ ન હોય તો જ નવાઈ લાગે. હસુબહેનના સસરા જમનાદાસ સ્થાનકિયા માધવ/એપ્રિલ પુષ્પમાં ચીક ફાઇનાન્સિયલ અંડવાઈર હતા.

હસુબહેન કહે: 'હું ભલે ગુજરાતમાં નથી જન્મી, પણ મારા પૂર્વજ ગાંધીજીની જન્મભૂમિ પોરબંદરના છે. હું સવાચી ગુજરાતી છું. પાંચ વર્ષ પહેલાં જ્યાદો મેં ભારતની ધરતી પર પહેલી વખત પગ મૂક્યો એ સમયે મેં રીતસર રજને માથા પર ચડાવીને ધરતીને ચૂમી હતી.

'ભારતીય સંસ્કૃતિ અને ગુજરાતીપણાને આપણે કેમ ભૂલી શકીએ? અમે અમારી નેક્સ્ટ જનરેશનને કંઈક આપીને જવા માગીએ છીએ. આવનારી પેઢીને ગુજરાતીપણા, ગુજરાતી સંસ્કૃતિ તથા પ્રાચીન-અવાર્યીન ગુજરાતી ગીત-સંગીતથી અવગત કરાવવી છે આથી જ આવો એક પ્રયાસ હાથ ધર્યો છે.'

હસુબહેન હવે એટું આચોજન કરાવાનાં છે કે એમના રેડિયો કાર્યક્રમ કાર્યમાં પણ સાંભળી શકાય. ઉપરાંત, એમને એવી હોંશ છે કે ભારતમાં તથા વિશ્વાના દેરક દેશમાં વસતા ગુજરાતીની સવાર એમના રેડિયો પર પ્રભાતિયાં સાંભળીને પડે.